

Eğitimış

Eğitim ve Bilim İşgörenleri Sendikası

YENİ ÖSS SİSTEMİ VE KATSAYI SORUNU

EĞİTİM-İŞ YAYINLARI
Ağustos 2009

ÖNSÖZ

Sendikamız Eğitim Komisyonu'nun yaptığı çalışmalar sonucunda, Yükseköğretim Kurulu'nun uygulamaya geçirdiği "Yeni Yükseköğretime Geçiş Sistemi" Ortaöğretim Kurumları Öğretim Programları ve Haftalık Ders Çizelgeleri" bağlamında incelenmiş, sonuçlarının kamuoyunca da bilinmesi amacıyla çalışma kitaplaştırılmıştır. Kamuoyunca konunun daha iyi anlaşılması için yeni sınav sistemine "Yeni ÖSS Sistemi" ismi verilmiştir. Rapor incelendiğinde YÖK ve MEB arasındaki sistemsel kopukluk çok net olarak fark edilecek, hiçbir sistem bütünlüğüne dayanmayan siyasal uygulamaların yeni bir tanesine tanıklık edilecektir. Bu raporun hazırlanmasında emeği geçen Genel Eğitim Sekreterliği'mize bağlı Eğitim Komisyonu'na, başta Sayın Ali ÇAKIROĞLU olmak üzere teşekkür eder, çalışmanın gelecekteki süreçlere katkı sağlamasını dilerim.

Yüksel ADIBELLİ
Genel Başkan

EĞİTİM-İŞ

Eğitim ve Bilim İşgörenleri Sendikası

Ziya Gökalp Bulvarı, Ataç 2 Sokak, No: 43/4 Yenışehir/ANKARA

Tel: (0312) 434 12 06 Belgegeçer: (0312) 434 17 01

www.egitimis.org.tr / e-posta: iletisim@egitimis.org.tr

İÇİNDEKİLER

Özet	5
Yükseköğretim Genel Kurulu Düzenlemesi.....	6
Ortaöğretim Kurumları Haftalık Ders Dağılım Çizelgeleri	7
Katsayı Düzenlemesi ile Gelen Kurumlar Arası Önem-Öncelik Çelişkisi.....	10
Giderildiği Varsayılan Haksızlıklar	14
Mesleki ve Teknik Ortaöğretimin Özendirilip Geliştirilmesi mi Desteklenmektedir?.....	21
Değişiklik, İmam Hatip Lisesi Öğrencileri İçin mi?.....	23
Yeni ÖSS Sistemi ve Dershaneler	32
Yeni ÖSS Sistemi ve Ortaöğretim Öğretim Programlarının Dayandığı Anlayış Çelişkisi ve Sonuç.....	33
Öneriler	37

ÖZET

“Yeni ÖSS Sistemi”, “Eğitim Sisteminin” “anlayış”, “yapı” ve “süreç” boyutları ile uyumlu bulunmamaktadır. Yeni Sistemin katsayı eşitliği uygulaması, Ortaöğretim kurumlarının yönlendirme temelli, alan/dal uygulamalarını etkisizleştirmektedir.

“Yeni ÖSS Sisteminin”; “Yükseköğretime Geçiş Sınavı” ve “Lisans Yerleştirme Sınavı” odaklı temel niteliği; **İlköğretim ve ortaöğretim kademeleri öğretim programlarının fikri ve felsefi arka planını oluşturan öğrenci, öğrenim, yeterlik ve süreç merkezli anlayış ile** çelişmektedir.

Yükseköğretim Kurulunun, ortaöğretim kurumları **“Ders Dağıtım Çizelgelerine”** ilişkin tam, doğru ve açık bilgiye sahip olmadığı ortaya çıkmaktadır.

Yeni ÖSS Sistemi, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarını desteklemediği gibi, bu kurum öğrencilerinin alanları dışındaki yükseköğretim kurumlarına da yönlendirilmesini getirmektedir. Böylesi bir yönlendirme sonucunda, öğrencilerin zaman ve çabalarını iyi yönetememeleri ve gerçekleştirilmesi mümkün olmayan amaçlar içinde enerjilerini tüketmeleri beklenecektir.

Dershanelerin, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları öğrencileri için yeni programlar hazırlama;

velilerin de dersane giderleri için kaynak sağlama görevleri çoğalacaktır.

Anahtar sözcükler; eğitim sistemi, öğrenci, öğretim programı, haftalık ders çizelgesi, yönlendirme, alan/dal, dersane, çelişki, ÖSS...

YÜKSEKÖĞRETİM GENEL KURULU DÜZENLEMESİ¹

Yükseköğretim Genel Kurulunun 29 Ocak 2009 ve 21 Temmuz 2009 tarihli Kararlarında, ortaöğretimden yükseköğretime geçiş için; **“Yükseköğretime Geçiş Sınavı”** ve **“Lisans Yerleştirme Sınavı”** olmak üzere iki aşamalı sınav getirilmiştir.

Ayrıca, **Yükseköğretim Kurulunun** 14/02/2008 tarihli **basın duyurusunda** geçen; “... Mesleki ve teknik eğitimde okuyan öğrencilerin yükseköğretimde belli alanlara yönlendirilmelerini sağlama amacına yönelik **katsayı uygulamasının, uygulandığı şekliyle günümüzde kişisel başarıyı engellemeye ya da cezalandırmaya** dönüşmüş olması, sisteme yönelik ciddi eleştiriler arasındadır. Toplumun bütün kesimlerinde paylaşılan bu ve benzeri değerlendirmeler yeni bir sistem arayışını gerekli kılmaktadır.” saptaması gereği de, yükseköğretime yerleştirme puanlarının hesaplanmasında **“Ağırlıklı ortaöğretim başarı puanının tüm ortaöğretim kurumu mezunları için (0,15) katsayısı ile çarpılması”** değişikliği yapılmıştır.

¹ <http://yok.gov.tr> (30/7 /2009)

ORTAÖĞRETİM KURUMLARI HAFTALIK DERS DAĞITIM ÇİZELGELERİ²

Ortaöğretim kurumlarında **“Haftalık Ders Dağıtım Çizelgelerine”** bakıldığında;

A-1. **Genel liseler ile Anadolu liselerinde** “Fen Bilimleri Alanı”, “Sosyal Bilimler Alanı”, “Türkçe-Matematik Alanı” ve “Yabancı Dil Alanı”,

2. **Fen liseleri ile spor liselerinde**, farklı alanların düzenlenmediği ve tüm öğrenciler için tek haftalık ders dağıtım çizelgesi,

3. **Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde** “Müzik Alanı” ve “Resim Alanı”,

4. **Sosyal Bilimler Liselerinde** “Sosyal Bilimler Alanı” ve “Türkçe-Matematik Alanı”,

B-1. **Meslek Liseleri, Anadolu Meslek Liseleri, Teknik Liseler, Anadolu Teknik Liselerinde** uygulanan **42 çeşit “Alan/Dal”**,

C- **İmam Hatip Liseleri, Anadolu İmam Hatip Liseleri ve Yabancı Uyruklu Öğrenciler İçin Açılan İmam Hatip Liselerinde** farklı alanların düzenlenmediği ve tüm öğrenciler için tek haftalık ders dağıtım çizelgesi düzenlendiği görülmektedir.

² <http://ktogm.meb.gov.tr> (30/7/2009)
<http://ogm.meb.gov.tr> (31/7/2009)

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 30'uncu maddesinde, **“Yönelme ilköğretimde başlar; yanılmaları önlemek ve muhtemel gelişmelere göre yeniden yöneltmeyi sağlamak için ortaöğretimde de devam eder. Yönelme esasları ve çeşitli programlar veya ortaöğretim okulları arasında yapılacak yatay ve dikey geçiş şartları, Milli Eğitim Bakanlığınca düzenlenir.”** hükümleri bağlamında, yöneltmeye verilen anlam ve değer ortaya konulmuştur.

Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliğinin³, **“Alan/Dal Dersleri”** başlıklı 8. maddesinde; **“Alan/dal dersleri, öğrenciyi hedeflediği yüksek öğrenim programlarına veya mesleğe, iş alanlarına yönelten ve ona bu yönde gelişme imkânı sağlayan derslerdir.”** hükümleri yer almaktadır. Bu hükümler kapsamında alan/dal derslerinin öğrenciyi;

1. **Hedeflediği yüksek öğrenim programlarına ve iş alanına yönelttiği,**

2. **Hedeflediği yüksek öğrenim programları ve iş alanları yönünde gelişme olanağı sunduğu** görülmektedir.

Alan/dalların **temel bağlamını;** öğrencinin hedeflediği/hedefleyebileceği **yüksek öğrenim programlarını belirleme** ve bu programlar doğrultusunda **gelişimi için olanak sunma** oluşturmaktadır.

Aynı yönetmeliğin **“Alanların Belirlenmesi ve Seçimi”** başlıklı 10. maddesinin 3. fıkrasında da alanların se-

³ 8/02/2004 tarihli ve 25664 sayılı Resmi Gazete.

çilme koşulları belirlenmiştir. Bu koşullar; **“Yönelme veya yönlendirmede, alanlara kaynaklık eden derslerin yıl sonu notları ya da yıl sonu notlarının ağırlıklı ortalaması esas alınır.**

Öğrencilerden;

a) **Alana kaynaklık eden derslerin her birinden başarılı olanlar istediği alana,**

b) **Alana kaynaklık eden derslerden başarısız dersi bulunup bu derslerin yıl sonu notlarının ağırlıklı ortalaması en az 2,50 olanlar o alana,**

c) (a) ve (b) bentlerindeki şartları taşımayanlar, **alana kaynaklık eden derslerin yıl sonu notlarının ağırlıklı ortalamasının yüksek olduğu alana yönlendirilir.”**

hükümleri ile düzenlenmiştir.

Alan/dalların belirlenmesi ve içeriklerinin doldurulmasında, öğrencinin ve kamunun yararını gözeten bir dizi pedagojik kural yer almaktadır.

Ortaöğretim kurumlarında, yukarıda belirtilen toplamdaki **59 alan/dalın** oluşturulmasına ilişkin **“Gerekçe”** ve **“Amaç”** bağlamında öğrenciler **yönlendirilmektedir.** Öğrencilerin bu alan/dallar hakkında bilgilendirilmeleri için **programlar** hazırlanmaktadır. Hazırlanan programların öğrencilere anlatılıp, onların **potansiyellerini tam kullanabileceği alanları** seçebilmelerini desteklemeye yönelik zaman ayrılmaktadır. **Eğitim çalışanları ile öğrenci ve öğrenci velileri işbirliği içinde öğrencinin yöneleceği**

alan/dalı belirlemektedir. Öğrenciler de, 10, 11 ve 12. sınıflarda yönelttikleri alan/dal için belirlenen haftalık ders çizelgelerine göre öğretim programlarından sorumlu tutularak, ortaöğrenim süreçlerini tamamlamaktadırlar.

Öğrencilerin “alan ve dallara” yöneltmeleri ile bir taraftan yetenek ve kapasiteleri doğrultusunda kendilerini tam geliştirmelerine olanak ve fırsatlar sunulurken; diğer taraftan da, kamu kaynaklarının öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda en etkin ve verimli olarak kullanılması ile kamusal yararın artırılması desteklenmektedir.

Ortaöğretim kurumlarında, yöneltme sonucu oluşturulan yukarıda belirtilen 59 alan/dal, aynı zamanda bütünsel bir eğitim stratejisinin bileşeni işlevini görmektedir. Alt sistemleri oluşturan ortaöğretim kurumları ile yükseköğretim kurumları öğretim programlarının içerik bakımından birbirini tamamlaması sağlanmaktadır.

Alan/dal mantığı, ortaöğretim kurumları öğrencilerinin yöneldikleri alandaki yükseköğretim programları için hazır bulunuşluklarını ve farkındalıklarını yükseltmektedir. Böylelikle öğrencinin alanına ilişkin kavramları, tanımları ve çeşitli yaklaşımları anlayıp geliştirmesi bağlamında göstereceği çaba ve ayıracağı zamanı daha iyi yöneteceği beklenilmektedir.

KATSAYI DÜZENLEMESİ İLE GELEN KURUMLAR ARASI ÖNEM-ÖNCELİK ÇELİŞKİSİ

“Yükseköğretime yerleştirme puanlarının hesaplanmasında “Ağırlıklı ortaöğretim başarı puanının tüm or-

taöğretim kurumu mezunları için (0,15) katsayısı ile çarpılması” değişikliği; eğitim sistemini temelden etkileyen bir dizi çelişkiyi de beraberinde getirmiştir.

Değınilen katsayı değişikliği; ne eğitim sisteminin fikri ve felsefi arka planını oluşturan anlayış boyutu ile ne de eğitim sisteminin yapı ve süreç boyutları ile uyumlu bulunmamaktadır.

Anlayış boyutunda, öğrenci ve öğrenim süreci değil “Yükseköğretime Geçiş Sınavı” ve “Lisans Yerleştirme Sınavı” merkezi öneme oturtulmaktadır.

Eğitim içerik ve ortamlarının öğrencinin ilgi, kapasite ve yeteneğine uygun nitelikte yapılandırılması; öğrencinin bu anlayış ve yapı bağlamında potansiyelini tam gerçekleştirmesi amacı ile uygulanan ortaöğretim kurumlarındaki yönlendirme etkisizleştirilmektedir

Yapı boyutunda, eğitim sisteminin yönlendirme ve yöneltme odaklı ortaöğretim kademesindeki farklılıklar, düz bir mantıkla aynılaştırılmaktadır. Farklı durumda olanlara farklı kuralların uygulanması gereği görmezden gelinmektedir. Öğrencilerin ortaöğretim sürecindeki birikim, deneyim ve kazanımları yok sayılarak yükseköğretim kademesinde yer alan kurumların işi zorlaştırılmaktadır. Üniversitelerin ortaöğretim kurumlarından hangi yeterlikleri kazanmış öğrenciler beklediği, Yükseköğretim Kurulunca bilinmekte midir? Bu anlamda üniversite yönetimlerinin görüşleri nelerdir? Merak edilmiş midir?

Süreç boyutunda, öğrenim süreci ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim bütünlüğünde sistem anlayışı ile görülmemektedir. Öğrenimin izlenmesi ve değerlendirilmesinde de sürecin bu bütünlük içinde algılanmadığı anlaşılmaktadır.

Ortaöğretim kurumu öğrencilerinin her türdeki yükseköğretim kurumuna girişlerinde eşit katsayı puanı ile değerlendirilmelerine bağlı olarak;

Milli Eğitim Bakanlığı Temelinde;

1. Milli Eğitim Bakanlığınca ortaöğretim kurumlarında **uygulanan alan/dalların** kendileri ile ilgili **yükseköğretime hazırlama** konusunda **işlevlerinin** olmadığı,

2. İşlevleri olmayan alan ve dallara öğrencileri yöneltmeye ayrılan kaynak ve zamanın etkin ve verimli kullanılmadığı,

3. Ortaöğretim kurumları ve alan/dal çeşitliliğine son verilmesi gerektiği, sonuçları çıkarılabilecektir.

Başka bir anlatımla, Milli Eğitim Bakanlığı sorumluluğundaki **ortaöğretim sisteminin yapılanması geçerli değildir. Ortaöğretim sisteminin var olduğunu ve bu kurumlara ayrılan kamu kaynaklarının doğru kullanıldığını açıklama sorumluluğu Milli Eğitim Bakanlığı üzerindedir.**

Ancak, “Yükseköğretime Geçiş Sisteminin” **sınavlar bölümüne verilen anlam ve değerle**, ağırlıklı ortaöğretim başarı puanının **tüm ortaöğretim kurumu mezunları için (0,15) katsayısı ile çarpılmasına verilen anlam ve değer birbirini tamamlamadığı görülmektedir.** Başka bir anlatımla, **“Yeni ÖSS Sistemi”**, bileşenlerinin işlevleri bakımından **tutarlı** bulunmamaktadır. Bu bağlamda, **“Yeni ÖSS Sistemi”** ile;

1. Yükseköğretim Kurulu ortaöğretim kurumlarındaki yöneltmeyi etkisizleştirerek yok saymaktadır.

2. Yükseköğretime Geçiş ve Lisans Yerleştirme sınavlarında ortaöğretim kurumlarında etkisizleştirdiği **tüm alanları detaylandırarak** kullanmaktadır.

3. Lisans Yerleştirme Sınavı bazında;
- Matematik-Fen Alanında MF-1, MF-2, MF-3, MF-4,
 - Türkçe-Matematik Alanında TM-1, TM-2, TM-3,
 - Türkçe-Sosyal Alanında TS-1, TS-2,
 - Dil Alanında DİL-1, DİL-2,
- puan türlerini oluşturmaktadır.

4. 3. maddede oluşturulan puan türleri 2010 yılında lisans programlarına yerleştirmede esas alınacaktır.

Örneğin;

- İnşaat mühendisliği, makine mühendisliği, maden mühendisliği, yazılım mühendisliğine MF-4 puanı,
- Hukuk, siyaset bilimi, kamu yönetimi bölümlerine TM-2 puanı,
- Coğrafya öğretmenliği, halk bilim, halkla ilişkiler bölümlerine TS-2 puanı ile öğrenci alınacaktır.

Ortaöğretim kurumlarındaki **yöneltme sonucu** girilen ve temel işlevi **bir üst öğrenim için hazır bulunuşluğu** sağlamak olan **“alan ve dallara”** verilen **anlam ve önemle; LYS sınavının anlam ve önemi** arasındaki **tutarlılık, sistem** yaklaşımı gereği sağlanmalıdır.

Milli Eğitim Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurulu benim uygulamam daha iyidir. Ben bilirim. Ben yaptım oldu gibi tam, doğru ve anlaşılır veri ve bilgiye dayanmayan kararlardan vazgeçmelidir.

Yükseköğretim kurumlarına giriş koşulları, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun, **“Yükseköğretime geçiş”** başlıklı 31'inci maddesinin, **“Lise veya dengi okulları bitirenler, yükseköğretim kurumlarına girmek için aday olmaya hak kazanır.**

Hangi yükseköğretim kurumlarına, hangi programları bitirenlerin nasıl girecekleri, giriş şartları Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği yapılarak Yükseköğretim Kurulu tarafından tespit edilir.” amir hükümlerine göre belirlenmelidir.

Gereksinim varsa, kendi içinde tutarlı başka bir eğitim sistemi kuruluncaya kadar; Milli Eğitim Bakanlığınca, öğrenci kazanımlarına; ortaöğretim kurumlarının yapı boyutuna; bu kurumlardaki alan/dal uygulamasına; yöneltme sürecine **“kazanılmış hakların korunması ile yaptıklarından sorumlu olma yükümlülüğü”** gereği sahip çıkılmalıdır.

GİDERİLDİĞİ VARSAYILAN HAKSIZLIKLAR

Yükseköğretime geçiş sisteminin, **ağırlıklı ortaöğretim başarı puanının tüm ortaöğretim kurumu mezunları için (0,15) katsayısı ile çarpılması** değişikliği hangi hakları nasıl teslim edecektir. Bu anlamda, öncelikle haksızlığın oluşumunda hangi kural veya hükmün;

- **Kimin için uygulanmadığı,**
- **Yanlış ya da eksik uygulandığı** ortaya konulmalıdır.

“Yönetimin Yasallığı” ilkesi kapsamında, değinilen haksızlıkları yapan kamu idaresi olarak, **Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulundan** bu haksız uygulamaların **hesabı** sorulmalıdır.

Konu, haksızlığın giderilmesi değil de, **yeni bir sistem kurma arayışı** ise o zamanda **kendi içinde tutarlı ve pedagojik ilkelere dayalı** bir “Eğitim Sistemi”, **demokratik yöntemlerle** kurulmalıdır.

Sistem **katsayı değişikliği** yanında **iki aşamalı bir sınavdan** oluşmaktadır. Sınavlarda da **her dersin seçilen alana göre bir ağırlığı** bulunmaktadır. Öğrencilerin öğrenim gördükleri ortaöğretim kurumlarının **haftalık ders çizelgeleri**, derslerin ağırlıklarını belirlemektedir. Bu kapsamda, MF-1, 2, 3, 4 türü puanla öğrenci alan bir fakülte ya da yüksekokul için öğrenciler;

	Türkçe	T.Mate.	Sosyal	Fen	Matematik	Geom.	Fizik	Kimya	Biyoloji
MF-1	%11	%16	%5	%8	%26	%13	%10	%6	%5
MF-2	%11	%11	%5	%13	%16	%7	%13	%12	%12
MF-3	%11	%11	%7	%11	%13	%5	%13	%14	%15
MF-4	%11	%14	%6	%9	%22	%11	%13	%9	%5

Bu çizelgede⁴ belirtilen ağırlıkta soruyu başarı ile yapmak durumundadır.

Ortaöğretim kurumları öğretim programları ve ders dağıtım çizelgelerine bakıldığında ne görülmektedir. **Resmin büyütülmesi ve gölgelendirmelerin kaldırılması ile gerçek tüm çıplaklığı ile ortaya çıkacaktır.**

Örneğin; fakültelerin **“Tarım İşletmeciliği”** bölümü MF-2 puanı ile, **“Tarım Makineleri”** bölümü MF-4 pua-

⁴ <http://yok.gov.tr> (30/7/2009)

nı ile “**Tarımsal Yapılar ve Sulama**” bölümü MF-2 puanı ile öğrenci alacaktır.

MF-2 Puan türünde düzenlenen derslerin yüzde olarak ağırlıkları yukarıdaki çizelgede gösterilmiştir. Buna göre, **Tarım İşletmeciliği ile Tarımsal Yapılar ve Sulama** bölümüne girmek isteyen öğrenciler, **Türkçe, Temel Matematik, Sosyal, Fen, Matematik, Geometri, Fizik, Kimya ve Biyoloji** derslerinden, çizelgede gösterilen yüzdelik oranlarına göre başarılı olmak zorundadır.

Yükseköğretim Kurulunun 14 Şubat 2008 tarihli **basın duyurusunda**⁵ mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında okuyan öğrencilere ilişkin olduğunu ve bu nedenle kaldırıldığını varsaydığı haksızlık ne duruma getirilmiştir.

Meslek Liseleri ile Anadolu Meslek Liseleri öğrencilerinden Tarım İşletmeciliği ile Tarımsal Yapılar ve Sulama bölümüne girmede en uygun öğrenimi gören; “**Bahçecilik Alanı**” öğrencileri bu bölümlere **girebilecek midir? Girme şansları ne kadardır?**

Yanıtını öğrencilerin gördüğü eğitime bakarak vermek olanaklıdır.

Meslek Liseleri ve Anadolu Meslek Liseleri **Bahçecilik Alanı Çerçeve Öğretim Programı Ders Dağıtım Çizelgesine** göre bu okullarda öğrenim gören öğrenciler haftada;

1. Matematik dersini, **9. sınıfta 4 saat, 10. sınıfta 3 saat görmekte, 11 ve 12. sınıflarda hiç görmemektedirler.**

2. Fizik, Kimya ve Biyoloji dersini sadece **9. sınıfta 2’şer saat görmekte, 10, 11 ve 12. sınıflarda hiç görmemektedirler.**

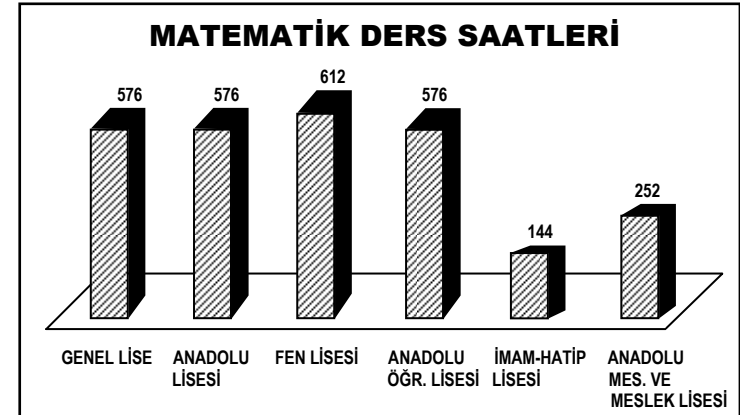
⁵ ags.

3. Geometri dersini **9, 10, 11, 12. sınıflarda hiç görmemektedirler.**

Tarım İşletmeciliği ile Tarımsal Yapılar ve Sulama bölümüne Genel liselerde öğrenim giren öğrenciler girmek istediğinde onların şansı ne kadardır? **Genel Liselerin Haftalık Ders Çizelgesine göre**⁶ bu okulların Fen Bilimleri Alanında öğrenim gören öğrenciler haftada;

1. **Matematik dersini, 9, 10, 11 ve 12. sınıflarda 4’er saat görmemektedirler.**

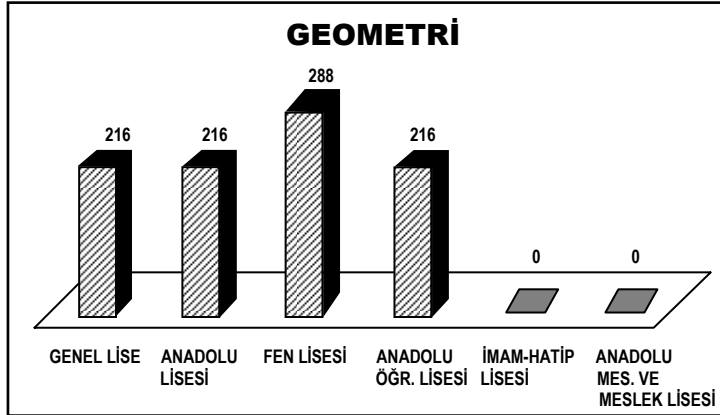
Genel lise fen bilimleri alanında öğrenim gören öğrenciler, Meslek lisesi Bahçecilik alanı öğrencilerinden 10. sınıfta yılda yaklaşık **36 saat fazla**, 11. sınıfta yılda yaklaşık **144 saat fazla**, 12. sınıfta yılda yaklaşık **144 saat fazla** olmak üzere toplamda yaklaşık **324 saat fazla matematik dersi görmemektedirler.**

⁶ <http://ogm.meb.gov.tr> (31/ 7/ 2009)

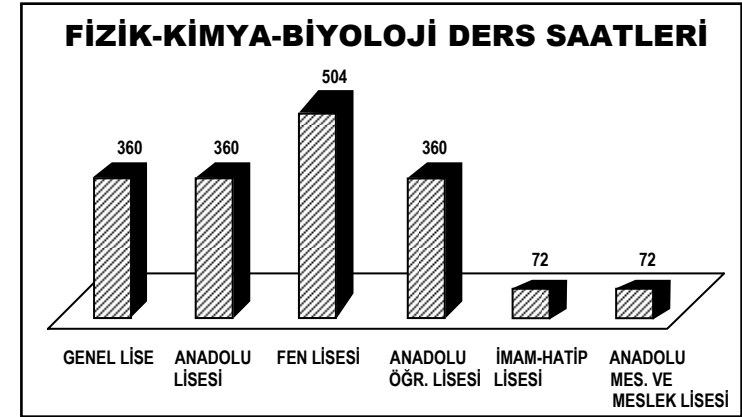
2. **Geometri dersini**, 10, 11 ve 12. sınıflarda haftada **2'ser** saat görmektedirler. Meslek lisesi öğrencileri bu dersi **hiç** okumamaktadır.

Meslek Lisesi ve Anadolu Meslek Lisesi Bahçecilik alanı öğrencilerinden 10. sınıfta yılda yaklaşık **72 saat fazla**, 11. sınıfta yılda yaklaşık **72 saat fazla**, 12. sınıfta yılda yaklaşık **72 saat fazla** olmak üzere toplamda yaklaşık **216 saat fazla geometri dersi** görmektedirler.

3. **Fizik, Kimya ve Biyoloji dersini** 9 ve 10. sınıflarda **2'ser** saat; 11 ve 12. sınıflarda **3'er** saat görmektedirler.

Meslek lisesi Bahçecilik alanı öğrencilerinden 10. sınıfta yılda yaklaşık **72 saat fazla**, 11. sınıfta yılda yaklaşık **108 saat fazla**, 12. sınıfta yılda yaklaşık **108 saat fazla** olmak üzere toplamda yaklaşık **Fizik dersinde 288, Kimya dersinde 288 ve Biyoloji dersinde 288 saat fazla ders** görmektedirler.

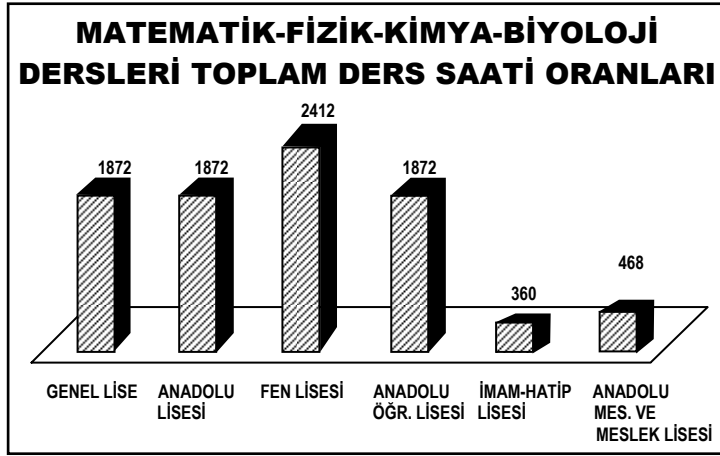
MF-2 Puan türü ile öğrenci alan Tarım İşletmeciliği ile Tarımsal Yapılar ve Sulama bölümüne Meslek lisesi ve Anadolu Meslek Liselerinin Bahçecilik Alanı öğrencileri katsayı eşitliğine bağlı olarak **girme şansına sahip midir?**
Evet.

Yükseköğretime giriş sisteminin **sınav mantığı ve haftalık ders çizelgelerine** göre bu okullara girebilirler mi?

Hayır.

Neden, çünkü Meslek Lisesi ve Anadolu Meslek Liselerinin Bahçecilik Alanı öğrencileri Genel lise fen bilimleri alanında öğrenim gören öğrencilerden **Matematik dersinde 324 saat, Fizik, Kimya ve Biyoloji derslerinde 288'er saat, Geometri dersinde 216 saat** olmak üzere toplamda yaklaşık **1404 saat** daha az ders görmektedirler.

Meslek ve Anadolu Meslek Liselerinin Bahçecilik Alanı öğrencilerinin MF-2 Puan türü ile öğrenci alacak olan Tarım İşletmeciliği ile Tarımsal Yapılar ve Sulama bölümlerini normal koşullarda **kazanabilmelerine olanak bulunmamaktadır.**

Ortaöğretim kurumlarındaki yönlendirme ve alanlardaki haftalık ders dağıtım çizelgeleri incelenmeden; üstelik hak ve haksızlık kavramları doğru bağlamlara oturtulup değerlendirilmeden; eğitim ve öğrenci üzerinden başka amaçların tartışılması doğru bulunmamaktadır.

Öğrencinin iyiliğini gözetmek, gördüğü öğrenimin niteliğini artırmaktan geçmektedir. Öğrencinin haftalık ders dağıtım çizelgesinde yer almayan; yer almakla birlikte okul ve alan türüne uygun olarak, diğer programlara göre daha az ders saatinde düzenlenen derslerden başarılı olmasını beklemek; en azından **amaç ve araç** uyumsuzluğunu nitelemektedir. Amaca uygun araç belirlenmeden oluşturulan

yapılanmalara ise **sistem** denilebilmesi olanaklı bulunmamaktadır. Eğitime sistemsizlik dönemi mi getirilmektedir.

Yükseköğretim Kurulunun 14 Şubat 2008 tarihli basın duyurusunda var olduğunu belirttiği, 29 Ocak ve 21 Temmuz 2009 tarihli Genel Kurul Kararlarında da kaldırıldığını varsaydığı **haksızlık ne olmuştur.** Yükseköğretim Kurulunun kabulleri sınırlılığında **derinleştirilmiştir.** Zira, Yükseköğretim Kurulunun, kararını oluştururken bütünsel bir eğitim stratejisine dayanmadığı görülmektedir. Bir anlamda, Milli Eğitim Bakanlığı ortaöğretim kurumları mevzuatı kapsamında, öğrencilerin elde ettikleri **kazanılmış hakları** yok sayılmıştır.

MESLEKİ VE TEKNİK ORTAÖĞRETİMİN ÖZENDİRİLİP GELİŞTİRİLMESİ Mİ DESTEKLENMEKTEDİR?

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında okuyan öğrencilerin **“en iyi hedefi”** yeni düzenleme ile **çeşitlendirilmiştir.** Öğrencilere, kaldırılan “önceki sistem” bağlamında yerleştirme puanının hesaplanmasında katsayı düşüklüğü nedeni ile **başvurmadıkları** yükseköğretim programlarına da başvurabilme fırsatı getirilmiştir. **Getirilen bu fırsatın içeriği nasıl yapılandırılmıştır?** Başka bir söyleyişle Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları öğrencilerine bu fırsatı kullanmalarına yönelik hangi **olanaklar** sunulmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığınca, “Yeni düzenleme” ile getirilen **“en iyi hedef”** çeşitliliği doğrultusunda mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları “Haftalık Ders Çizelgelerinde” iyileştirmeler yapılmış mıdır? **Bu iyileştirmelerin çe-**

şitlendirilen en iyi hedefle birlikte **mesleki ve teknik eğitimin içeriğini** de desteklemesi yolu bulunmuş mudur? Yoksa öğretim programlarının genel liselerdeki ders çizelgelerine göre dağıtılması ile bu okulların mesleki ve teknik okul olma nitelikleri azaltılıp ortadan kaldırılmaları gerekçesi mi oluşturulacaktır?

Ortaöğretim kurumları içinde genel lise ve mesleki ve teknik liselerin oranlarını %30-35 genel lise; %65-70 mesleki ve teknik lise olarak değiştirme hedefi, bu önlemlerle desteklenmekte midir? Mesleki ve teknik lise öğrencilerinin hedefleri genel lise öğrencilerinin girebileceği okullar olarak değiştirilerek, bu öğrencilerin alanlarına güdülenmeleri nasıl sağlanacaktır.

Milli Eğitim Bakanlığınca, mesleki ve teknik lise öğrencilerine çeşitlendirilmiş en iyi hedef doğrultusunda eğitime erişim fırsatı sunulmadığında; öğrenciler yukarıda değinilen “Meslek Lisesi ve Anadolu Meslek Liselerinin Bahçecilik Alanı öğrencileri” örneğinde olduğu gibi **“Genel Liselere” göre ortalama 1404 ders saati civarındaki öğrenim noksanlarını** nereden karşılayacaklardır?

Mesleki ve teknik lise öğrencilerinin alanlarındaki güdülenmeleri zedelenmiştir. Ayrıca, bu öğrencilerin girebileceği bazı yükseköğretim kurumlarına genel lise öğrencilerinin de girmelerinin yolu açılarak, mevcut haklarında da ciddi bir daraltma söz konusudur. Bu tespiti, Yükseköğretim Kurulunun 21 Temmuz 2009 tarihli Genel Kurul Kararının 5. maddesinde geçen, “... **Meslek lisesi mezunu olup olmadığına bakılmaksızın** adayların bu programa yerleştirilmesinde bu iki türden puanların büyük ölçüde esas alınır”⁷ açıklaması da desteklemektedir.

⁷ <http://yok.gov.tr> (30/7 /2009)

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları ile imam hatip liseleri öğrenci **velileri** “Yeni ÖSS Sistemi”ne göre, **dershane süreci için kaynak ayırmak** durumunda bırakılmamıştır.

Üstelikte velilerin dershane için ayırdıkları kaynak, **mesleki eğitimi desteklemek için** değil, bu okullarda okuyan öğrencilerin, **çeşitlendirilmiş en iyi yeni hedef bazında**, görmedikleri dersleri **dershanede telafi** etmeleri için olacaktır. Asıl haksızlık Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları ile imam hatip liseleri öğrenci **velilerine** yapılmış olacaktır. Bu kapsamda, **“Maliyet – Fayda Analizi”** yapıldığında velilerin dershane için **yapacağı harcama sonucunda**, ne öğrenci ne de mesleki ve teknik eğitim desteklenmiş olacaktır. Tek karlıının **dershanecilik sektörü** olacağı açıktır. Dershanecilik sektörü yeni hedef kitle için şimdiden hazırlıklarına başlamalıdır. Tabii ki Yükseköğretim Kuruluna olan teşekkür borcunu da unutmamalıdır.

DEĞİŞİKLİK İMAM HATİP LİSESİ ÖĞRENCİLERİ İÇİN Mİ?

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 32. maddesinde İmam Hatip Liseleri: “İmam-Hatip Liseleri İmamlık, Hatiplik ve Kur’an Kursu öğreticiliği gibi dinî hizmetlerin yerine getirilmesi ile görevli elemanları yetiştirmek üzere Milli Eğitim Bakanlığınca açılan ortaöğretim sistemi içinde, hem mesleğe, hem yüksek öğrenime hazırlayıcı programlar uygulayan öğretim kurumlarıdır.” şeklinde tanımlanıp sınırlandırılmaktadır.

İmam Hatip Liseleri, üzerinden en çok tartışılan ortaöğretim kurumlarıdır. Tartışmanın odağında da çoğun-

lukla, bu liselerin yasada düzenlenen nitelik ve görevleri değil başka projelerin uzantısı olarak eğitim sürecinin kullanılması arayışları bulunmaktadır. Her şeyden önce, diğer ortaöğretim kurumları gibi imam hatip liseleri de eğitimsel amaçlar dışındaki tartışmalara konu edilmemelidir.

Yükseköğretim Kurulunun değerlendirilen **kararı**, İmam Hatip Liseleri öğrencilerinin her yükseköğretim kurumuna girmelerinin yolunu açmak için mi alınmıştır? Amaç bu varsayım için belirlenmiş olsa dahi... Bu sorunun yanıtı, **sistem anlayışı** gereği **mevzuata** uygun **kullanılabilir, geçerli, güvenilir ve gerçek veri ve bilgiye** dayalı olarak verildiğinde kocaman bir **hayırdır**. Tıpkı mesleki ve teknik ortaöğretim öğrencilerinin katsayı nedeni ile uğradıkları haksızlığı kaldırma iddiasına verilen yanıt gibi **hayırdır**. Veri ve bilgiye dayalı karar süreci bağlamında, bunun mümkün olamayacağı açıktır.

Basın duyuruları sınırlılığında edinilebilen verilere göre, Yükseköğretim Kurulunun “Yeni ÖSS Sistemi” ile **“Yaptığı Yapmak İstedığı Değildir”** ya da sorun çözme becerisi, **“Sorunları derinleştirip, çeşitlendirme ve ortada bırakma”** niteliğindedir.

Yukarıdaki **“Hayır”** yanıtı koşullu bir yanıttır. Yanıtın koşullarını;

1. Sistem anlayışı,
2. Mevzuata uygun kullanılabilirliği, geçerliği, güvenilirliği ve gerçekliği olan veri ve bilgi oluşturmaktadır.

Sistem anlayışı, eğitim sistemini alt sistemleri ile birlikte bütünsel bir strateji temelinde amaçsal yo-

rumla değerlendirmeyi gerektirmektedir. Bu anlamda eğitim sistemi niçin mesleki ve teknik liseleri bileşeni olarak belirlemiştir? Herhalde tarihçi, hukukçu, edebiyatçı yetiştirmek için değil.

Aynı anlamda bir başka soru, niçin İmam Hatip Liseleri vardır?

Yanıtını 1739 sayılı Kanunun yukarıda alıntılanan 32. maddesinin, “İmamlık, Hatiplik ve Kur’an Kursu öğreticiliği gibi dinî hizmetlerin yerine getirilmesi ile görevli elemanları yetiştirmek üzere...” hükmü **vermektedir**. Bu hükmün sınırlılığında **hem ortaöğretim düzeyinde hem de yükseköğretim düzeyinde imamlık, hatiplik, kuran kursu öğreticiliği gibi dini hizmetlerin yerine getirilmesi ile görevli elemanları yetiştirecek yükseköğretim kurumları bulunmaktadır**.

Değinen 32. maddenin **“...hem mesleğe, hem yükseköğrenime hazırlayıcı programlar uygulayan öğretim kurumlarıdır”** ibaresinin **din görevlisi yetiştiren okullar dışındaki tüm yükseköğretim kurumlarına genellenmesi mümkün bulunmamaktadır**. Zira madde hükmü koşullu cümle ile yazılmıştır. Koşulu; “İmamlık, Hatiplik ve Kur’an Kursu öğreticiliği gibi **dinî hizmetlerin yerine** getirilmesi ile görevli elemanları **yetiştirmek üzere”** cümlesi oluşturmaktadır. Bu okullar adı geçen unvanlarda hem ortaöğretim düzeyindeki bir eğitimle meslek elemanı yetiştirme; hem de belirtilen unvanlarda yükseköğrenime hazırlama görevi ile kurulmuştur. Öğretim programları ve haftalık ders çizelgeleri incelendiğinde durum daha da anlaşılır olacaktır.

İmam Hatip Lisesi Haftalık Ders Çizelgesi⁸ incelendiğinde, “Alan Dersleri” bölümünde;

- Kur’an-ı Kerim,
- Arapça,
- Temel Dini Bilgiler,
- Siyer,
- Fıkıh,
- Tefsir,
- Karşılaştırmalı Dinler Tarihi, Hadis,
- İslam Tarihi,
- Kelam,
- Hitabet ve Mesleki Uygulama,
- Dil ve Anlatım,
- Türk Edebiyatı

dersleri bulunmaktadır.

İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin “Alan Dersleri” tıpkı diğer ortaöğretim kurumları öğrencilerinin alanları gibi onların girebilecekleri yükseköğretim programlarını belirlemektedir. Yukarıdaki alan dersleri bu okulların, “Genel Lise” ve “Mesleki ve Teknik Lise” değil “İmam Hatip Lisesi” olarak adlandırılmalarını sağlamaktadır. Okulu niteleyip belirlemektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinin⁹, 9’uncu Maddesinin 4’üncü fıkrasında, “Alan dersleri, öğrenciyi hedeflediği yükseköğretim prog-

⁸ <http://dogm.meb.gov.tr> (29/ 7/ 2009)

⁹ 31/7/2009 tarihli ve 27305 sayılı Resmi Gazete.

ramlarına veya mesleğe, iş alanlarına yönelten ve bu yönde gelişme imkânı sağlayan derslerdir.” hükümleri ile alan derslerinin işlevi vurgulanmaktadır.

Bu durum yukarıda alıntılanan, Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliğinde de pekiştirilmektedir.

İmam Hatip Liselerinin “Alan Dersleri” aşağıda belirtilen TS Puan türleri ile öğrenci alan yükseköğretim kurumlarına girmelerine uygundur. Sistem anlayışı ve mevzuata uygun uygulanabilir, güvenilir, geçerli ve gerçekçi veri ve bilgiye dayalı karar süreçleri de bunu gerektirmektedir.

	Türkçe	T.Mat.	Sosyal	Fen	Tem.Mat.	Coğ.-1	Tarih	Coğ.-2	Fels. grb.
TS-1	13	10	12	5	15	8	15	7	15
TS-2	18	6	11	5	25	5	15	5	10

İmam Hatip Lisesi Haftalık Ders Çizelgesi¹⁰’nin “Seçmeli Dersler” bölümünde; “Genel Liselerde” okutulan tüm dersler yer almaktadır. İmam Hatip Lisesi öğrencileri bu dersleri alarak istedikleri yükseköğretim alanına başvurabilirler mi? Yanıtını “Seçmeli Dersler” ve “Alan/Dal Dersleri”nin öğretim sürecindeki işlevleri ile vermek olanaklıdır.

Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliğinin¹¹, “Seçmeli Dersler” başlıklı 9’uncu maddesinde; “Seçmeli dersler; öğrencilerin yönelindiği alan/dalda gelişmelerine veya ilgi ve istekleri doğrultusunda çeşitli programlarda ilerlemelerine, ki-

¹⁰ <http://dogm.meb.gov.tr> (29/ 7/ 2009)

¹¹ 8/ 02/ 2004 tarihli ve 25664 sayılı Resmi Gazete.

şisel yeteneklerini geliştirmelerine imkân sağlayan derslerdir.” hükümleri ile tanımlanmaktadır.

“Seçmeli Derslerin” uygulanması ile öğrencinin;

1. Yöneldiği alan/dalda gelişmesi, (İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin yöneldiği alan kendi alanıdır. Alanı niteleyen derslerde yukarıda “Alan dersleri” başlığında gösterilmiştir.)

2. Çeşitli programlarda ilerlemesi,(Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliğinin 6’ncı maddesinin ilk fıkrasında, “ortaöğretim kurumlarında;

Yüksek öğretime,
Hem mesleğe hem yüksek öğretime,
Hayata ve iş alanlarına hazırlayan

programlar uygulanacağı” şeklinde bir düzenleme yapılmıştır. Bu düzenlemeye göre seçmeli derslerin, öğrencinin seçtiği “İmam Hatip lisesi” programında ilerlemesini destekleyeceği beklenilecektir. Ayrıca, aynı maddenin 2’nci fıkrasında; “Öğretim programları, öğrencilerin ilgi, istek ve yeteneklerine göre bireysel farklılıklarına ve yönelecekleri alan/dalın özelliklerine uygun olarak ortak dersler, alan/dal dersleri ile seçmeli derslerden oluşur.” hükümleri ile öğrencilerin yönelecekleri alan/dalın ki, burada yönelinen alan “imam hatip lisesidir.” Program da; “ortak dersler”, “alan/dal dersleri” ve “seçmeli dersler” bütününden oluşmaktadır.

İlerlenecek program vurgusunun İmam Hatip Lisesi Programına olduğu açıktır.

3. Kişisel yeteneklerini geliştirmelerine imkân sağlanması amaçlanmaktadır.

Seçmeli derslerin belirlenen bu amaçlar dışında değerlendirilmesi mevzuata aykırı olacaktır. Ayrıca bu okulları temel işlevlerinden de uzaklaştırarak toplumun nitelikli din hizmeti almasını engelleyici olacaktır.

Diğer taraftan “Seçmeli Dersler” öğrencinin erişiminde koşullu olan derslerdir. Seçmeli dersin okutulması için “Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliğinin”, “Seçmeli Dersin Eğitim-Öğretime Açılması” başlıklı 12’nci maddesine göre en az 12 öğrenci tarafından seçilmiş olması gerekmektedir.

12 öğrenciden az öğrenci tarafından seçilen bir dersin okutulabilmesi için ise, okulun imkânlarının uygun olması ve eğitim bölgesindeki okullarda da bu dersin öğretime açılmaması ya da bu derse devam edilememesi gibi bir dizi koşulun bulunması gerekmektedir.

İmam Hatip Lisesi Haftalık Ders Çizelgesinin “Not:” bölümünün 5’inci maddesinde; “Öğrenciler talep ettiği takdirde; 11 ve 12. sınıflarda ders bazında seçmeli derslerin saatlerinde azaltma yapılabilecek, bu derslerin programları yeni ders saatlerine göre zümre öğretmenler kurulunca belirlenecektir” açıklaması yer almaktadır.

Değınilen açıklamaya göre, “İmam Hatip Lisesi” öğrencilerinin “Seçmeli Derslere” koşullu erişimlerine bir dersin azaltılabılme olasılığı eklenmektedir.

İmam Hatip Lisesi öğrencilerine, “seçmeli dersler” başlığındaki dersleri **belirli sınırlılıklar** kapsamında sunmanın **gerekçesini**; bu kurumların programları oluşturmaktadır. Bu programlar bir **eğitim anlayışı sistematiğine** oturmaktadır. Sözü edilen düzenlemenin sorumluluğı da Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Bu sınırlılığı, “Yeni ÖSS Sistemi” olarak sunulan düzenlemenin yok saydığı ortaöğretimdeki **yönelme uygulaması belirlemektedir. İlk-öğretim ve ortaöğretimdeki yönelme**, 1739 sayılı Kanununun 30’uncu maddesi gereğidir.

Seçmeli dersler; alan/dal ve seçilen program ile kişisel yetenekleri destekleme amaçlı konulan derslerdir. İkincil niteliklidirler. Tek başlarına her hangi bir alan/dalın işlevini yerine getiremezler. Öğrencinin seçmeli dersler arasından hangilerini seçeceği ve seçtiğı derslerden hangilerini okuyabileceğı belirli koşullara bağılıdır. Bu anlamda okunması koşullara bağılı derslere öğrencinin mutlaka erişebileceğini varsaymak olanaklı değildir.

İmam Hatip Liselerinde seçmeli derslerin seçilmesi, “Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliğinin”, “**Ders Seçimi**” başlıklı 11’inci maddesinin, “– Okulun imkânları göz önünde bulundurularak seçilebilecek dersler, ders kesiminden önce **okul müdürlüğünce ilân** edilir.

Veli, sınıf rehber öğretmeni ve rehber öğretmenin iş birliğı ile ders kesiminden, **yeni ders yılının başlamasına** kadar geçen sürede öğrencilerin derslerini seçmeleri

sağlanır...” hükümleri doğrultusunda yapılmaktadır.

İmam Hatip Lisesi öğrencileri, değınilen hükümlere göre seçmeli dersler arasından okuyacakları dersleri “**Yeni Ders Yılının**” başladığı tarihe kadar okul yönetimine bildirmek zorundadırlar. Ancak, Öğrenciler “seçmeli dersler” arasından **istediklerini değil, okulun imkânları göz önünde bulundurularak okul müdürlüğünce ilan** edilen dersler arasından seçebileceklerini okuyacaklardır.

Öğrencilere okul olanakları göz önüne alınmadan, “seçmeli dersler” arasından istediklerini **seçme özgürlüğünün** verilmesi düşünöldüğünde ise **iki sorunla** karşılaşılacaktır. Bu sorunların birincisini seçilen derslerin **öğretmenlerine ilişkin** okula “**norm kadronun**” sağlanması; **ikincisini de** bu kadroya atanacak ya da görevlendirilecek **öğretmenin bulunması** oluşturacaktır. Bu varsayımın uzantısı olarak, her yıl ortaya çıkacak seçmeli dersleri okutacak öğretmen norm kadro gereksinimi, “**Millî Eğitim Bakanlığına Bağılı Okul Ve Kurumların Yönetici ve Öğretmenlerinin Norm Kadrolarına İlişkin Yönetmeliğın**”¹² 18’inci maddesine göre Eylül ayında sağlanabilecektir.

Seçmeli ders mantığında, **öğrencinin erişmesinde belirli kısıtların olduğu** açıktır. Değınilen kısıtlamaları yok varsayıp, İmam hatip lisesi ile genel lise öğrencilerini aynı derslere erişmede eşit “**fırsata sahip**” kabul etmek gerçekçi de değildir, ahlaki de değildir.

Bu anlamda, eğitim sistemini doğru anlayıp, anlamlandırmak gerekir. Seçmeli derslerin eğitim sistemi içindeki anlam, değer ve önemini olması gereken

¹² 30/11/2003 tarihli ve 25302 sayılı Resmî Gazete.

yere oturtmadan, beklentileri çeşitlendirip yeni tasarımlar oluşturmak temelsiz olacaktır. Temeli sağlam olmayan yapılanmalar, tasarımcılarından çok bu yarıda yaşayanlara zarar vermektedirler.

“Yeni ÖSS Sisteminin” katsayıya ilişkin getirdiği, “Ağırlıklı ortaöğretim başarı puanının tüm ortaöğretim kurumu mezunları için (0,15) katsayısı ile çarpılması değişikliğine” dayanarak; imam hatip lisesi öğrencilerinin “Alan/Dal Derslerinin” belirlediği mesleki yükseköğretim kurumları dışındaki yükseköğretim kurumlarına girilme olanakları bulunmamaktadır.

İmam hatip lisesi öğrencilerinin yükseköğrenim olanak ve fırsatları değerlendirilirken, yukarıda değinilen hüküm ve açıklamalar özenle incelenmelidir.

Bu liselerde tıpkı diğer ortaöğretim kurumları gibi eğitim sisteminin önemli ve toplum için gerekli bileşenlerindedir. Güvenilir, geçerli ve gerçek verilere dayanmayan varsayımlarla “İmam hatip liseleri” üzerinden başka projeleri tartışma kolaylığı geride bırakılmalıdır.

İmam hatip liseleri, kuruluş amaçları ile Türkiye Cumhuriyetinin kurumlarındandır. Bu kurumları, tarihimizin “mektepli”, “medreseli” tartışmasına benzer tartışmaların öznesi yapmaya kimsenin hakkı yoktur.

YENİ ÖSS SİSTEMİ VE DERSHANELER

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları öğrencileri için en iyi hedef mesleki eğitim alanının dışına da çıkarılmıştır. Öğrencinin mesleğe güdülenmesi zedelenmiştir. Öğrencinin enerjisini ve zamanını, meslek dışındaki alanlar için de harcamasını sağlayacak özendirici değişkenler getirilmiştir.

Öğrencinin, mesleki ve teknik ortaöğretim yapılanması içinde göstereceği çaba ona gösterilen yeni hedef için yeterli olmayacaktır. Yeni hedef için gerekli olanak ve fırsatlar Milli Eğitim Bakanlığınca sağlanmalıdır. Ancak Bakanlığın mevcut uygulamalarında ne ders dağıtım çizelgeleri değiştirilmiştir. Ne de Yeni ÖSS Sistemi bağlamında bir tepkisi bulunmaktadır.

Öğrenci, Yeni ÖSS Sisteminin, içeriğinin nasıl doldurulacağı anlaşılır olmayan hedefleri için kendini dershanelerde hazırlayacaktır. Adeta, Yükseköğretim Genel Kurulunca, “Mesleki ve teknik ortaöğretim hastalandı, kurtar onu derslane” çağrısı yapılmaktadır. Bu çağrının muhatabını, bu okullarda okuyan öğrenciler ve velileri oluştururken, Milli Eğitim Bakanlığı da sessizliği ile bu çağrıyı desteklemektedir.

Dershanelerin, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından daha etkili ve verimli olup olamayacağını ise zaman gösterecektir.

YENİ ÖSS SİSTEMİ VE ORTAÖĞRETİM ÖĞRETİM PROGRAMLARININ DAYANDIĞI ANLAYIŞ ÇELİŞKİSİ VE SONUÇ

Milli Eğitim Bakanlığınca, ilköğretim kademesi öğretim programları ile başlanılan ve ortaöğretim kademesi öğretim programlarına da yansıtılan yeni öğretim programı geliştirme süreci;

- Öğrenen merkezlilik
- Öğretimden öğrenime,
- Aktif öğrenme

-
- Performansa dayalı değerlendirme,
 - Yeniliğe karşı açık tutum,
 - Bilgiye dayalı eğitimden yeterliğe dayalı eğitim anlayışı üzerinde temellendirilmektedir.

Öğretim programlarının dayandığı yeni anlayış bağlamında;

- Yaratıcı,
- Yenilikçi,
- Esnek,
- Takım çalışması yapabilen,
- Entelektüel merak sahibi
-

bireylerin yetiştirilebileceği öngörülmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığınca, yeni geliştirilen öğretim programları bağlamında özetle; **“Nasıl öğrenebileceğini öğrenmiş ve becerilerini etkili ve verimli kullanan bireyler”** yetiştirilebileceği beklenilmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığınca;

- Öğrenciyi ve öğrenimi merkeze alan,
- Performansa (iş başarımına) dayalı değerlendirmeyi öne çıkaran,
- Sürecin izlenip değerlendirilmesini merkezi öneme getiren;
- Bilginin değil, bilgi, beceri ve tutum bütününden oluşan yeterliklerin kazandırılmasını amaçlayan,

-
- Ölçme ve değerlendirme sürecinde de, bilgiyi değil, yeterliklerin kazanılmasını izleyip, değerlendiren

bir anlayışla **eğitim sistemi yapılandırılırken**; Yükseköğretim Kurulu **“Yeni ÖSS Sistemi” ile ne yapmaktadır?**

Katsayı eşitliği ile ortaöğretimdeki yapılanma ve yöneltmeyi yok saymakta, sınav sistemine yüklediği yeni anlamla da **Milli Eğitim Bakanlığının eğitim anlayışı** ile çatışmaktadır.

Yükseköğretim Kurulu;

1. Milli Eğitim Bakanlığı ile 1739 sayılı Kanun’un 31’inci maddesinde belirtilen işbirliğini yapmamıştır. (Yapmışsa da doğru bilgilendirilmemiştir.)

2. Milli Eğitim Bakanlığının öğretim programları değişikliği ile getirmek istediği yeni anlayışı görmemiştir/görmek istememiştir.

3. Milli Eğitim Bakanlığının, öğrenciyi ve öğrenimi temele alan bu anlamda da öğrenim sürecini izleme ve değerlendirmeye ilişkin tüm uygulamalarını yok saymıştır.

4. Milli Eğitim Bakanlığının bilginin değil bilgi ile birlikte, beceri ve tutumu da içeren yeterliklerin kazandırılmasına ilişkin yeni sistemini etkisiz kılacak bir düzenleme getirmiştir.

5. Öğrenim sürecinde, yeterliklerin kazandırılmasına ilişkin sürecin izlenmesi ve değerlendirilmesi uygulamasını zayıflatmıştır.

6. Sadece bilgiyi değerlendirmeye dayalı sınav sistemini belirleyici niteliğe getirmiştir.

7. Ortaöğretimin yapı ve süreç boyutlarını ve yöneltmeyi “katsayı eşitliği” gibi karşılığı olmayan bir düzenleme ile etkisizleştirmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu birbirini tanımamakta mıdır? Dünya Bankası'na hazırlanan, “Türkiye Eğitim Sektör Çalışmasında”; “Türkiye’de öğretmenlerin hazırlanması, seçimi, atanması süreci üç farklı kurum tarafından belirlenmektedir. Bunlar ÖSYM, YÖK ve MEB’dir. Mezuniyet sonrası istekli olan öğretmen adayları mesleğe kabul edilmek için kamu hizmeti sınavına girmektedir.

MEB bu mesleğe giriş yolları üzerinde ne bir yetkiye ne de ciddi bir etkiye sahiptir.” saptaması yer almaktadır. Bu gün içinde eğitim sisteminin belirli süreçlerinde Milli Eğitim Bakanlığının yetkisiz ve etkisizliği sürmekte midir?

ÖNERİLER

Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulunca “Hak Temelli” bir eğitim anlayışı bağlamında;

1. Öğrencilerin nitelikli eğitim alma hakkı olduğunun,
2. Öğrencilerin eğitim hakkına erişimlerinde her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılması gerektiğinin,
3. Öğrencilere, eğitim ortam ve süreçlerinde eşitliği sağlayacak kamusal desteklerin verilmesinin,
4. Öğrencilerin eğitim hakkının uygulanabilirliğinin,
5. Öğrencilerin gördüğü öğrenimin çağdaş dünyadaki eğitim anlayışı bağlamında uyarlanabilirliğinin

sistem yaklaşımı ile düzenlenmesi gerekmektedir.

Sistem Yaklaşımı bağlamında, Yükseköğretim Kurulunca;

1. **Genel anlamda eğitim mevzuatı, özel anlamda da Ortaöğretim mevzuatı** ve bu mevzuat kapsamında oluşturulan ortaöğretim kurumlarının **işleyişi** tam incelenmelidir.

2. Ortaöğretim kurumlarındaki **yönlendirme** ve bu doğrultudaki **alan/dal** uygulamalarının; **yükseköğretim kurumları** öğretim programları ile **ilişkisi önem/etki, fayda/maliyet** kavramları açısından da değerlendirilmelidir.

3. Milli Eğitim Bakanlığının **yeni öğretim programları anlayışı** ile yaşama geçirmeye çalıştığı **temeller üzerinde; yükseköğretimin de yapılandırılmasına çalışılmalıdır.** (Milli Eğitim Bakanlığının yeni öğretim programları anlayışı, bu anlayışı yaşama geçirme uygulaması vb. **yanlışsa, eksikse, hatalı** ise bu konuda da **inceleme komisyonları** aracılığı ile görüşlerini bildirmelidir.)

4. YGS ve LYS'nin **temel belirleyiciliğini**, Milli Eğitim Bakanlığının **yeterlik temelli** de olan uygulamalarına göre yeniden **değerlendirmelidir.**

5. **İlk ve ortaöğretim kademelerinde; öğrenmeyi öğrenen,** becerilerini etkili ve verimli kullanan, öz değerlendirmesini yapıp **noksanlarını saptayabilen;** ekip çalışması içinde **yaratıcı olabilen;** kendi seçimlerini **doğru ve yerinde yapabilen** öğrencilerin yetiştirilmeleri amacını desteklemelidir. Bu amaç doğrultusunda yetişen öğrencilerin **yüksek öğretim kademelerine de sınavsız olarak girebilmeleri için** Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği içinde **bir sistem geliştirmelidir.**

Milli Eğitim Bakanlığınca;

1. Eğitim sistemine **sahip çıkılmalıdır.** Uygulanması mümkün olmayan, sistemi bozan ve yeni **bir sistem de getirmeyen düzenlemelere karşı** durulmalıdır.

2. Yeni öğretim programları **anlayışı** ve bu anlayış doğrultusundaki **yapı ve süreç boyutları hızla topluma ve Yükseköğretim kuruluna** tanıtılmalıdır.

3. Yükseköğretim Kurulunun **ortaöğretim sistemi hakkında tam, doğru ve anlaşılır bilgi ile bilgilendirilmesi sağlanmalıdır.**

4. Yükseköğretim Kurulunun YGS ve LYS'ye yüklediği anlam ve değer ile öğretim programlarının **öğrenci, öğrenim ve yeterlik temelli** yaklaşımı arasındaki farkı bilinç düzeyinde savunulmalıdır.

5. **Katsayı eşitliği** ile getirilen değişikliğin, ortaöğretim kurumlarındaki **yönlendirme, alan/dal** seçimine yapacağı olumsuz etkiler çeşitli sonuçları ile değerlendirilmelidir.

6. Mesleki ve teknik ortaöğretim öğrencilerini alanları dışında **dershanelere yönlendirecek yeni ÖSS sisteminin derhal iptali ve yeniden yapılandırılması süreci** başlatılmalıdır.